

[Hem](#)>[Dina rättigheter](#)>[Tilltalade \(brottmål\)](#)

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [lv](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

lettiska

Swipe to change

Tilltalade (brottmål)

Lettland

På de här faktabladerna förklaras det vad som händer när en person är misstänkt eller åtalad för ett brott som prövas i domstol. Om du vill ha information om mindre förseelser som trafikförseelser, vilka oftast leder till en på förhand fastställd påföljd i form av exempelvis böter, kan du läsa faktablad 5. Om du är brottsoffer kan du hitta fullständig information om dina rättigheter här.

Sammanfattning av brottmålsprocessen

Här nedanför sammanfattas de normala stegen i en brottmålsprocess:

Förundersökning

Åtal

Domstolsprövning av målet i första instans

Ny prövning av målet i andra instans

Ny prövning av målet i högsta domstolen

Omprövning av gällande dom.

Mer information om vart och ett av stegen i processen och om dina rättigheter finns på faktabladerna.

Den här informationen ersätter inte juridisk rådgivning utan är bara avsedd som vägledning.

Europeiska kommissionens roll

Observera att Europeiska kommissionen inte har någon roll i brottmålsprocesser i medlemsstaterna och inte kan bistå dig om du har ett klagomål. På de här faktabladerna finns det information om hur du kan lämna in ett klagomål och vem du då ska vända dig till.

Klicka på länkarna nedan för att hitta den information du behöver.

[1 – Juridisk rådgivning](#)[2 – Mina rättigheter under brottsutredningen \(innan målet hamnar i domstol\)](#)

Förundersökning

Åtal

Vissa åtgärder

[3 – Mina rättigheter under rättegången](#)[4 – Mina rättigheter efter det att domen har meddelats](#)[5 – Smärre trafikbrott](#)**Länkar**[Straffprocesslag](#)[Strafflag](#)[Statliga polismyndigheter](#)[Allmänna åklagarämbetet](#)[Lettiska advokatsamfundet](#)[Lettiska domstolar](#)

Senaste uppdatering: 25/06/2012

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [lv](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

1 – Juridisk rådgivning

Att få oberoende juridisk rådgivning är mycket viktigt när man på något sätt blir inblandad i en brottmålsprocess. På de andra faktabladerna hittar du information om när och under vilka förhållanden som du har rätt att bli företrädd av en advokat. Det står också vad en advokat kan göra för dig. På det här allmänna faktabladet finns det information om hur du kan hitta en advokat och vem som betalar advokatens kostnader om inte har råd att göra det själv.

Att hitta en advokat

Om du behöver en advokat ska du ta kontakt med det [lettiska advokatsamfundet](#). De har en [lista över advokater](#) som praktiserar i Lettland.

Oavsett om du är häktad eller inte kan du meddela den myndighet som ansvarar för förfarandet (brottsutredare/åklagare/domstol) att du vill ha juridisk rådgivning. Då får du antingen information om vilka advokater som har jour, eller också underrättas en jourhavande advokat om att du behöver juridisk rådgivning och ser till att du får det.

Det bästa alternativet är att du eller dina anhöriga kommer överens med en advokat om att han eller hon ska ta hand om ditt fall så länge det behövs.

Att betala för en advokat

Advokater tar betalt för sina tjänster. Du som klient kommer överens med advokaten om hans eller hennes arvode i ett skriftligt avtal. Om det inte finns något avtal med en advokat, ser staten till att du får den juridiska rådgivning du behöver. Kostnaden för rådgivningen betalas då med pengar från statsbudgeten.

Länkar[Straffprocesslag](#)[Lag om advokatsamfundet](#)[Lag om statlig rättshjälp](#)

[Förordning om statlig rättshjälp](#)

[Lettiska advokatsamfundet](#)

[Rättshjälpsmyndigheten](#)

Senaste uppdatering: 25/06/2012

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [lv](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

2 – Mina rättigheter under brottsutredningen (innan målet hamnar i domstol)

Vilka är stegen i en brottsutredning?

Syftet med förfarandet före rättegången är att

ta reda på om ett brott har begåtts

fastställa vem som ska åtalas för brott

avgöra om målet ska avvisas, läggas ner eller skickas vidare till domstol.

Förfarandet före rättegången består av två steg: förundersökning och åtal.

Förundersökningen utförs av olika polismyndigheter – bland annat [statliga polisen](#), [säkerhetspolisen](#), [ekobrottspolisen](#), [militärpolisen](#), [kriminalvårdsstyrelsen](#), [antikorrupsionskontoret](#), [statliga gränspolis](#), tullen, kaptenen ombord på ett fartyg till havs och chefen för ett lettiskt militärt förband som befinner sig utanför Lettlands gränser. Förundersökningen utförs av den myndighet som har behörighet på den plats där brottet begicks. Även [åklagarämbetet](#) kan utföra förundersökningar.

Åtalet ombesörjs av [åklagarmyndigheterna](#).

Mina rättigheter under brottsutredningen

Om du vill veta mer om dina rättigheter under de steg i förfarandet som föregår rättegången i brottmål, kan du klicka på länkarna här nedanför.

[Förundersökning \(1\)](#)

[Åtal \(2\)](#)

[Vissa åtgärder \(3\)](#)

[Förundersökning \(1\)](#)

Syftet med förundersökningen

Syftet med en förundersökning är att ta reda på om ett brott har begåtts, fastställa vem som ska åtalas för brott och avgöra om målet ska avvisas.

En brottsutredare (oftast en polis) arbetar med dig. På förundersökningsstadiet kan du bli frihetsberövad under 48 timmar, och du kan bli häktad som en säkerhetsåtgärd.

Hur lång tid förundersökningen och åtalet får ta tillsammans beror på hur allvarligt det brott som du misstänks för är (från 6 till 22 månader, med möjlighet till förlängning med ytterligare 6 månader). Om dessa tidsramar överskrids, måste alla säkerhetsåtgärder och alla begränsningar av din äganderätt upphävas.

Vad får jag för information om vad som händer?

Den polis som utför förundersökningen talar om för dig vad som händer.

Får jag tolk om jag inte kan språket?

Du får tillgång till tolk. Det ser polisen eller åklagaren till. Tolken översätter allt som kan behövas – handlingar, vad brottsutredaren och advokaten säger, ditt vittnesmål.

När får jag tala med en advokat?

Om du inte kan språket i landet finns det inget krav på att du ska ha advokat, men det kan vara lämpligt att du har det eftersom du kanske inte är så insatt i rättsliga och andra förhållanden i Lettland. Du kan välja en advokat själv eller be brottsutredaren att ordna en jourhavande advokat åt dig.

Om du blir häktad kommer en advokat att utses att företräda dig inom 48 timmar. Det är lämpligt att en utländsk advokat som deltar i förfarandet gör detta tillsammans med en lettisk advokat.

Du får tillgång till tolk så snart som möjligt, eftersom han eller hon behövs för att du ska kunna få situationen förklarad för dig och för att du ska kunna förhöras.

Kommer jag att ombes att lämna information? Bör jag göra det?

Du har rätt att lämna information, men ingen skyldighet att göra det. Du har rätt att tiga, och om du väljer att tiga kan detta inte användas mot dig och tolkas som att du inte vill samarbeta i förundersökningen.

Vad händer om jag säger något som är negativt för mitt fall?

Vad du säger kommer att prövas tillsammans med övriga vittnesmål och övrig bevisning i målet. Du behöver inte ange dig själv. Du har rätt att säga det du anser vara nödvändigt. Du har rätt att avstå från att vittna.

Kan jag kontakta en anhörig eller vän?

Om du blir häktad har du rätt att be brottsutredaren att underrätta dina närmaste anhöriga, andra släktingar, din arbetsplats eller din skola osv.

Får jag träffa läkare om jag behöver det?

Ja – förundersökningen sker med respekt för de mänskliga rättigheterna.

Får jag kontakta min ambassad om jag är från ett annat land?

Du har rätt att begära att din ambassad eller ditt konsulat ska underrättas.

Jag är från ett annat land. Måste jag närvara under förundersökningen?

Du måste vara närvarande under förundersökningen. Brottsutredaren avgör om du kan delta i förundersökningsprocessen via videolänk eller telefonkonferens.

Kan jag bli skickad tillbaka till mitt hemland?

Det finns inte något sådant krav i lagen, men utvisning från Lettland är en möjlig påföljd. För detta krävs det dock en dom.

Kommer jag att hållas häktad eller släppas fri?

Den ansvariga domaren fattar beslut om huruvida du ska häktas inom 48 timmar efter det att du har blivit gripen. Du kan bli häktad om fängelse kan utdömas för det brott som du har begått och det inte finns någon annan säkerhetsåtgärd som kan se till att du

inte flyr från förundersökningen/rättegången/verkställigheten av domen

inte stör förundersökningen

inte begår ett nytt brott.

Du får lägga fram din sak för den ansvariga domaren innan han eller hon beslutar om att eventuellt låta häkta dig. Du har rätt att redovisa handlingar som visar att det inte skulle vara rimligt att häkta dig. Advokat och tolk kommer att vara närvarande.

Kan jag lämna landet under förundersökningen?

Du får lämna landet om du har fått tillstånd (normalt skriftligt) av brottsutredaren.

Kommer jag att bli ombedd att lämna fingeravtryck, DNA-prov (t.ex. hår eller saliv) eller andra kroppsvätskor?

Om du klickar på länken hittar du information [om dina rättigheter](#).

Kan en kroppsvisitation göras?

Om du klickar på länken hittar du information [om dina rättigheter](#).

Kan en husrannsakan göras i mitt hem, mina företagslokaler, min bil osv.?

Om du klickar på länken hittar du information [om dina rättigheter](#).

Kan jag överklaga?

Du har rätt att överklaga den ansvariga domarens beslut till domstolens ordförande. Du har rätt att överklaga åtgärder som brottsutredaren eller åklagaren har vidtagit till den åklagare som är ansvarig för förundersökningen respektive en högre åklagare.

Om du har klagomål på beslut som brottsutredaren, åklagaren eller den ansvariga domaren har fattat, ska du helst lämna in dem inom 10 dagar, men du kan klaga på dessa personers åtgärder under hela förundersökningen.

Du kan lämna in ditt klagomål på ett språk som du behärskar. Klagomålet måste behandlas inom 10 dagar från det att det kommer in. Om klagomålet inte är skrivet på det officiella språket, räknas fristen från den dag då översättningen blir tillgänglig; du underrättas om detta.

Kan jag förklara mig skyldig till alla eller vissa av misstankarna före rättegången?

Du har rätt att under förundersökningen och [åtalet](#) förklara dig skyldig till alla misstankarna, vissa misstankar eller en enda misstanke.

Om du förklarar dig skyldig betraktas detta som en förmildrande omständighet och kan medföra att påföljden blir mindre sträng eller att brottmålsprocessen läggs ner. Om du samarbetar med brottsutredaren eller åklagaren kan detta leda till att säkerhetsåtgärderna blir mindre stränga eller att du blir utsläppt ur häktet.

Kan misstankarna ändras före rättegången?

Misstankarna mot dig kan ändras om åklagaren har fått fram nya bevis. De ursprungliga misstankarna mot dig måste ändras om de har visat sig vara felaktiga – då lägger åklagaren ner den berörda delen av åtalet. Du blir informerad om de nya misstankarna.

Kan jag åtalas för ett brott som jag redan åtalats för i en annan medlemsstat?

Åtalad kan du bli, men däremot kan du inte ställas inför rätta och fällas om du redan har blivit ställd inför rätta eller frikänd för samma brott i en annan stat.

Kommer jag att få information om vittnen mot mig?

Du får information om de personer som vittnar mot dig. Åklagaren ger dig handlingarna i målet när förundersökningen är klar, innan de skickas till domstolen, så att du får möjlighet att bekanta dig med vittnesmålen.

Kommer jag att få information om andra bevis mot mig?

Du får handlingarna i målet, som innehåller all bevisning som åklagaren kommer att använda mot dig i domstolen. Åklagaren ger dig kopior av handlingarna i målet.

Jag har redan blivit dömd för det här brottet i en annan medlemsstat. Vad händer nu?

Du kan inte ställas inför rätta för samma brott i Lettland. I EU-medlemsstaterna finns det en regel som förbjuder detta (*ne bis in idem*).

Kommer man att begära information ur belastningsregistret om mig?

Ja, information om dig ur belastningsregistret kommer att begäras.

Åtal (2)

Syftet med åtalsstadiet

Syftet med åtalsstadiet är att ta reda på om ett brott har begåtts, fastställa vem som ska åtalas för brottet och avgöra om målet ska avvisas, läggas ner eller skickas vidare till domstol. [Åklagaren](#) arbetar med dig.

Hur lång tid [förundersökningen](#) och åtalet får ta tillsammans beror på hur allvarligt det brott som du misstänks för är (från 6 till 22 månader, med möjlighet till förlängning med ytterligare 6 månader). Om dessa tidsramar överskrids, måste alla säkerhetsåtgärder och alla begränsningar av din äganderätt upphävas.

Vad får jag för information om vad som händer?

Den åklagare som utför utredningsåtgärderna (antagligen samma åtgärder som under förundersökningen) talar om för dig vad som händer.

Får jag tolk om jag inte kan språket?

Du får tillgång till tolk. Det ser åklagaren till. Tolken översätter allt som kan behövas – handlingar, vad åklagaren och advokaten säger, ditt vittnesmål.

När får jag tala med en advokat?

Om du inte kan språket i landet kan vara lämpligt att ha advokat eftersom du kanske inte är så insatt i rättsliga och andra förhållanden i Lettland. Det är lämpligt att en utländsk advokat som deltar i förfarandet gör detta tillsammans med en lettisk advokat. Du kan välja en advokat själv eller be åklagaren att ordna en jourhavande advokat åt dig.

Du får tillgång till tolk så snart som möjligt, eftersom han eller hon behövs för att du ska kunna få situationen förklarad för dig, för att du ska kunna förhöras osv.

Kommer jag att ombes att lämna information? Bör jag göra det?

Du har rätt att lämna information, men ingen skyldighet att göra det. Du har rätt att tåga, och om du väljer att tåga kan detta inte användas mot dig och tolkas som att du inte vill samarbeta.

Vad händer om jag säger något som kan användas mot mig i målet?

Vad du säger kommer att prövas tillsammans med övriga vittnesmål och övrig bevisning i målet. Du behöver inte ange dig själv. Du har rätt att säga det du anser vara nödvändigt. Du har rätt att avstå från att vittna.

Kan jag kontakta en anhörig eller vän?

Om du blir häktad har du rätt att be åklagaren att underrätta dina närmaste anhöriga, andra släktingar, din arbetsplats eller din skola osv.

Får jag träffa läkare om jag behöver det?

Ja – åtalet sker med respekt för de mänskliga rättigheterna.

Får jag kontakta min ambassad om jag är från ett annat land?

Du har rätt att begära att din ambassad eller ditt konsulat ska underrättas.

Jag är från ett annat land. Måste jag närvara under utredningen?

Du måste vara närvarande under åtalsstadiet. Åklagaren avgör om du kan delta i utredningsprocessen via videolänk eller telefonkonferens.

Kan jag bli skickad tillbaka till mitt hemland?

Det finns inte något sådant krav i lagen, men utvisning från Lettland är en möjlig tilläggsåtgärd. För detta [krävs det dock en dom](#).

Kommer jag att hållas häktad eller släppas fri?

Den ansvariga domaren fattar beslut om huruvida du ska häktas. Du kan bli häktad om fängelse kan utdömas för det brott som du har begått och det inte finns någon annan säkerhetsåtgärd som kan se till att du inte flyr från förundersökningen/rättegången/verkställigheten av domen, inte står brottsutredningen och inte begår ett nytt brott.

Du får lägga fram din sak för den ansvariga domaren innan han eller hon beslutar om att eventuellt låta häkta dig. Du har rätt att redovisa handlingar som visar att det inte skulle vara rimligt att häkta dig. Advokat och tolk kommer att vara närvarande.

Kan jag lämna landet under förundersökningen?

Du får lämna landet om du har fått tillstånd (normalt skriftligt) av åklagaren.

Kommer jag att bli ombedd att lämna fingeravtryck, DNA-prov (t.ex. hår eller saliv) eller andra kroppsvätskor?

Om du klickar på länken hittar du information [om dina rättigheter](#).

Kan en kroppsvisitation göras?

Om du klickar på länken hittar du information [om dina rättigheter](#).

Kan en husrannsakan göras i mitt hem, mina företagslokaler, min bil osv.?

Om du klickar på länken hittar du information [om dina rättigheter](#).

Kan jag överklaga?

Du har rätt att överklaga den ansvariga domarens beslut till domstolens ordförande. Du har rätt att överklaga åtgärder som åklagaren har vidtagit till en högre åklagare.

Om du har klagomål på beslut som åklagaren eller den ansvariga domaren har fattat, ska du helst lämna in dem inom 10 dagar. Klagomål på åklagarens åtgärder kan du dock lämna in under hela utredningsprocessen.

Du kan lämna in ditt klagomål på ett språk som du behärskar. Klagomålet måste behandlas inom 10 dagar från det att det kommer in. Om klagomålet inte är skrivet på det officiella språket, räknas fristen från den dag då översättningen blir tillgänglig; du underrättas om detta.

Kan jag förklara mig skyldig till alla eller vissa av misstankarna före rättegången?

Du har rätt att under förundersökningen och åtalet förklara dig skyldig till alla misstankarna, vissa misstankar eller en enda misstanke.

Om du förklarar dig skyldig betraktas detta som en förmildrande omständighet och kan medföra att påföljden blir mindre sträng. Om du förklarar dig skyldig och samarbetar med brottsutredaren eller åklagaren kan detta leda till att säkerhetsåtgärderna blir mindre stränga eller att du blir utsläppt ur häktet.

Om du förklarar dig skyldig kan det straffrättsliga förfarandet avslutas på bl.a. följande sätt:

Du blir villkorligt befriad från straffrättsligt ansvar.

Åklagaren beslutar om en påföljd.

Du och åklagaren träffar en överenskommelse om att du ska förklara dig skyldig och åläggas en viss påföljd, som sedan måste godkännas av domstolen.

Kan misstankarna ändras före rättegången?

Misstankarna mot dig kan ändras om åklagaren har fått fram nya bevis. Misstankarna mot dig kan också ändras om åklagaren konstaterar att de är felaktiga – då lägger åklagaren ner den berörda delen av åtalet. Du blir informerad om de nya misstankarna.

Kan jag åtalas för ett brott som jag redan åtalats för i en annan medlemsstat?

Åtalad kan du bli, men däremot kan du inte ställas inför rätta och fällas om du redan har blivit ställd inför rätta eller frikänd för samma brott i en annan stat.

Kommer jag att få information om vittnen mot mig?

Du får information om de personer som vittnar mot dig. Åklagaren ger dig handlingarna i målet, där vittnesmålen finns, när förundersökningen är klar och innan målet skickas till domstolen.

Kommer jag att få information om andra bevis mot mig?

Du får handlingarna i målet, som innehåller all bevisning som åklagaren kommer att använda mot dig i domstolen. Åklagaren ger dig kopior av handlingarna i målet.

Jag har redan blivit dömd för det här brottet i en annan medlemsstat. Vad händer nu?

Du kan inte ställas inför rätta för samma brott i Lettland. I EU-medlemsstaterna finns det en regel som förbjuder detta (*ne bis in idem*).

Kommer man att begära information ur belastningsregistret om mig?

Ja, information om dig ur belastningsregistret kommer att begäras.

Vissa åtgärder (3)

Kommer jag att bli ombedd att lämna fingeravtryck, DNA-prov (t.ex. hår eller saliv) eller andra kroppsvätskor?

Du kan bli ombedd att lämna fingeravtryck eller prover av ditt DNA. Prover av andra kroppsvätskor kan begäras och tas om detta krävs för utredningen av ett visst brott.

Du har rätt att bekanta dig med ett beslut om en undersökning som ska göras av en expert innan beslutet skickas vidare för att verkställas, förutsatt att undersökningen berör dig. Du har rätt att ställa frågor om en undersökning som ska göras av en expert innan undersökningen sker.

Du är skyldig att låta en expert undersöka dig. Du är skyldig att lämna prover för jämförande undersökning eller tillåta att sådana prover tas.

Om du frivilligt lämnar prover för jämförande undersökning kommer detta att noteras. Du har rätt att bli underrättad om information som registreras och kan be att få lägga till vad du anser vara nödvändigt innan du undertecknar protokollet. Om du inte tillåter att prover tas för jämförande undersökning kommer proverna att tas med hjälp av tvångsåtgärder med stöd av ett beslut av den ansvariga domaren.

Kan en kroppsvisitation göras?

En visuell undersökning av din kropp kan göras till exempel om det finns spår av brottslig verksamhet eller särskilda märken eller kännetecken på den. Det är bara en person av samma kön eller en läkare som får göra en visuell kroppsundersökning. Ett skriftligt protokoll upprättas över den visuella undersökningen och du har rätt att bli underrättad om undersökningen och kommentera den.

Din kropp kan bli genomsökt om det finns föremål eller handlingar av betydelse för utredningen gömda i dina kläder, i dina andra ägodelar, på din kropp eller i dina kroppsöppningar. Det är bara en person av samma kön som får göra en kroppsvisitation, och en läkare måste vara närvarande. Kroppsvisitation får göras utan särskilt beslut om du är häktad eller i samband med en husrannsakan av ett rum eller ett område där du just då befinner dig.

Kan en husrannsakan göras i mitt hem, mina företagslokaler, min bil osv.?

Ditt hem, dina företagslokaler, din bil osv. kan bli genomsökta. Det är den ansvariga domaren eller domstolen som beslutar om husrannsakan, men i brådskande fall räcker det med brottsutredarens beslut och åklagarens godkännande.

Du eller en vuxen medlem av din familj har rätt att vara närvarande under husrannsakan, särskilt om det är din bostad eller arbetsplats som blir genomsökt – utom om du är anhållen. Om inte du eller en vuxen medlem av din familj kan vara närvarande under husrannsakan måste en företrädare för kommunen eller en fastighetsansvarig person tillkallas.

Du har rätt att bli informerad om husrannsaktionsbeslutet innan husrannsakan sker, och brottsutredaren är skyldig att visa upp beslutet för dig. Alla föremål som hittas och beslagtogs under husrannsakan måste visas upp för dig, registreras och där så är lämpligt förpackas och förseglas.

Du har rätt att kräva att platsen för husrannsakan ska återställas i sitt ursprungliga skick om detta är praktiskt möjligt. Du har rätt att bli underrättad om husrannsaktionsprotokollet samt att göra uttalanden och kräva att de ska tas till protokollet. Du har rätt till advokat och tolk under husrannsakan.

Länkar

[Straffprocesslag](#)

[Strafflag](#)

[Statliga polismyndigheter](#)

[Allmänna åklagarämbetet](#)

[Lag om belastningsregister](#)

[Lag om häktning](#)

[Lag om häkten](#)

[Lag om advokatsamfundet](#)

Senaste uppdatering: 25/06/2012

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [lv](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

3 – Mina rättigheter under rättegången

Var kommer rättegången att hållas?

Målet kommer att prövas av en [distrikts- eller stadsdomstol](#) eller – om det rör sig om ett mycket allvarligt brott – av en [regiondomstol](#). Oftast beror platsen för rättegången på var brottet begicks. Du får en skriftlig kallelse.

Målet prövas offentligt, med vissa undantag (sexualbrott, behov av att skydda statshemligheter osv.).

I första instans är det normalt en ensam domare som prövar målet, men domstolens ordförande kan bestämma att målet ska prövas av tre yrkesdomare. Det är domaren/domarna som avgör målet.

Kan åtalspunkterna ändras under rättegången?

Allmänna åklagaren kan under rättegången ändra åtalspunkterna till allvarigare eller mindre allvarliga åtalspunkter.

Om allmänna åklagaren ändrar åtalspunkterna till mindre allvarliga åtalspunkter men bevisningen är oförändrad, noteras de nya åtalspunkterna i rättegångsprotokollet.

Om åtalspunkterna ändras till mindre allvarliga åtalspunkter och bevisningen har förändrats, eller om åtalspunkterna ändras till allvarigare åtalspunkter men bevisningen är oförändrad, ska de nya åtalspunkterna noteras i rättegångsprotokollet. Du kan begära att de ska utfärdas skriftligen.

Om allmänna åklagaren ändrar åtalspunkterna till allvarigare åtalspunkter därför att ny bevisning har påträffats med koppling till brottet, kan domstolen meddela att den gör ett uppehåll i rättegången. Då måste åklagaren redovisa de nya åtalspunkterna för domstolen inom en månad.

Information om de nya åtalspunkterna skickas till dig, din advokat, brottsoffret och brottsoffrets ombud. Även datum för rättegången anges.

Vad händer om jag förklarar mig skyldig till vissa eller alla åtalspunkter?

Om den tilltalade förklarar sig skyldig kan detta medföra att påföljden blir mindre sträng. Detta gäller även om den tilltalade bara förklarar sig skyldig till vissa av åtalspunkterna.

Om du förklarar dig skyldig till alla åtalspunkterna kan målet behandlas utan att bevisningen behöver prövas. Då bedöms bara den bevisning som avser dig personligen eller som har samband med ersättning i form av skadestånd. I ett sådant fall är möjligheterna att överklaga domstolens avgörande begränsade.

Måste jag närvara under rättegången?

Du måste vara närvarande vid alla domstolsförhandlingar till dess att domen meddelas. Du kan begära att målet ska prövas utan att du är där, men då bör ditt ombud vara närvarande.

Om du befinner dig i ett annat land eller på okänd ort, eller om du inte kan vara närvarande i domstolen, kan målet prövas i din frånvaro.

Du har inte rätt att delta i rättegången via videolänk från en annan medlemsstat.

Kommer jag att ha tolk under rättegången?

Domstolen ordnar en tolk åt dig.

Kommer jag att ha advokat under rättegången?

Du bestämmer själv om du tycker att du behöver en advokat. I vissa fall är det dock obligatoriskt att ha advokat:

om du är minderårig, omyndigförklarad eller har inlärningssvårigheter

om det har beslutats om medicinska tvångsåtgärder

om du på grund av fysisk eller mental oförmåga inte kan utöva dina rättigheter i processen

om du inte är läs- och skrivkundig eller har en så låg utbildningsnivå att du inte kan utöva dina rättigheter i processen

om det har inletts förhandlingar med åklagarsidan om en överenskommelse

om målet prövas i din frånvaro.

I dessa fall utses det en advokat åt dig. Du kan vägra att godkänna den utsedda advokaten utom när det är fråga om medicinska tvångsåtgärder. Du har rätt att begära att få en annan advokat.

Får jag yttra mig under rättegången?

Du har rätt att vittna och uttrycka din åsikt i domstolen. Du har ingen skyldighet att vittna – om du avstår kan detta inte betraktas som att du vägrar att samarbeta med domstolen. Du har rätt att lägga fram ditt vittnesmål i skriftlig form för domstolen, som då läser upp det. Du har ingen skyldighet att ange dig själv, utan det är allmänna åklagarens uppgift att bevisa att du är skyldig.

Du är inte skyldig att tala sanning. Det går inte att inleda en ny process mot dig på grund av att du har vittnat falskt med avsikt eller vägrat att vittna. Ditt uppförande kan beaktas vid valet av påföljd, men det kan inte ses som en försvärande omständighet.

Vilka rättigheter har jag i förhållande till bevisen mot mig?

Du får lägga fram ny bevisning under rättegången för att ge stöd åt ditt alibi, utesluta att du har begått brott eller få din skuld att framstå som mindre, och du får också ifrågasätta åklagarsidans bevisning.

Du har rätt att ställa frågor till vittnena och brottsoffret, du har rätt att kalla vittnen, även sådana som inte tidigare har hörts, du har rätt att lägga fram handlingar och fysisk/elektronisk bevisning, och du har rätt att be domstolen att begära in föremål/handlingar.

Du har rätt att lägga fram bevisning under hela rättegången – fram till dess att domstolen meddelar att domstolsutredningen är avslutad.

Du får anlita en privatdetektiv. Domstolen tar all bevisning i beaktande när den avgör målet.

Domstolen beslutar om du ska få kalla dina vittnen efter att ha hört övriga parter i rättegången. Om du får avslag på din begäran kan du lämna in samma begäran på nytt.

Du och din advokat har rätt att ställa frågor till alla vittnen i målet. Deras vittnesmål analyseras sedan i det svaromål som du eller din advokat avger.

Kommer information ur belastningsregistret om mig att tas i beaktande?

Uppgifter om icke-preskriberade fällande domar mot dig kommer att beaktas. Fällande domar som har strukits från belastningsregistret på grund av preskription kan betraktas som omständigheter som ger information om din karaktär. Sådana fällande domar beaktas vid fastställandet av påföljden, även när det gäller frihetsberövande.

Uppgifter ur belastningsregistret begärs fram under [förundersökningen](#) och på [åtalsstadiet](#). Sådana uppgifter kan läggas fram under rättegången.

Domstolen tar dina tidigare domar i beaktande när den fattar beslut om domen.

Lagen medger att lettiska myndigheter tar kontakt med de behöriga myndigheterna i andra medlemsstater och begär information om dina tidigare fällande domar där.

Vad händer efter det att rättegången avslutats?

Domstolen beslutar att fria eller fälla dig eller att avsluta brottmålsförfarandet om det finns omständigheter som tyder på att rättegången inte bör fortsätta.

Detta kan ske om det inte finns tillräcklig bevisning för att motivera åtalspunkterna eller om allmänna åklagaren lägger ner åtalet.

Möjliga påföljder:

fängelse (3 månader till 15 år samt för allvarliga brott upp till 20 år eller livstid)

samhällstjänst (40 till 280 timmar)

böter (3 till 200 gånger minimimånadslönen)

konfiskering av egendom (staten beslagtar egendomen utan ersättning)

utvisning från Lettland (tilläggsåtgärd: förbud mot inresa under 3 till 10 år)

begränsning av rättigheter (tilläggsåtgärd: förbud mot att utöva vissa eller alla yrken, förbud mot att utföra vissa yrkesspecifika eller andra verksamheter,

förbud mot att inneha vissa ämbeten, förbud mot att erhålla vissa lagstadgade tillstånd/licenser; 1 till 5 år)

villkorlig dom (1 till 3 år).

Vad är målsägandens (offrets) roll under rättegången?

En person erkänns som målsägande genom beslut av brottutredaren eller åklagaren om den personen skriftligen har begärt detta. Domstolen kan erkänna en person som målsägande ända fram till dess att utredningsförfarandet vid domstolen inleds.

Målsäganden kan yrka skadestånd, lägga fram bevisning och påverka målets utveckling (förlikas med den tilltalade, godta åklagarens överenskommelse om påföljd osv.).

Målsäganden redogör för sin åsikt om domen och det yrkade skadeståndet under rättegången. Målsäganden kan överklaga domen i både första och andra instans.

Länkar

[Straffprocesslag](#)

[Strafflag](#)

[Lag om belastningsregister](#)

[Lag om häktning](#)

[Lag om detektivs verksamhet](#)

[Lettiska domstolar](#)

Senaste uppdatering: 25/06/2012

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [lv](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

4 – Mina rättigheter efter det att domen har meddelats

Kan jag överklaga?

Du kan överklaga [domen i första instans](#) genom att lämna in ett överklagande inom 10 dagar från den dag då domen meddelas. Domstolen kan förlänga fristen till 20 dagar.

Överklagandet ska vara ställt till en domstol på nästa nivå (brottmålsavdelningen vid en [regiondomstol](#) respektive vid [högsta domstolen](#)), men du lämnar in det till den domstol som meddelade domen.

Du kan inte göra ett separat överklagande av skriftliga eller muntliga beslut som fattades under rättegången. Sådana beslut kan bara överklagas tillsammans med domstolens dom.

Du kan överklaga om du anser att domstolens dom är felaktig, t.ex. att påföljden är för sträng eller att den rättsliga tolkningen av ditt handlande är felaktig (dvs. att fel paragraf eller fel del av en paragraf i strafflagen har tillämpats).

Vad händer om jag överklagar?

Om du överklagar upphör domen tills vidare att verkställas. Om du sitter i fängelse under överklagandet börjar fristen på 10 eller 20 dagar för överklagande att räknas från den dag då du får domen på ett språk som du förstår.

Om du på grund av hälsoproblem eller omständigheter som rör din familj anser att du bör släppas fri, kan du ansöka om en prövning av grunderna för att du har satts i fängelse. Domstolen är inte skyldig att bevilja en sådan ansökan.

Domstolen meddelar dig när överklagandet kommer att tas upp till prövning. Det finns ingen formell frist för detta men domstolarna är införstådda med att mål bör prövas inom rimlig tid.

Du har rätt att lägga fram ny bevisning i överklagandet. Då måste du förklara varför bevisningen behöver prövas och varför du inte lade fram den i första instans. Du har rätt att begära att domstolen i andra instans ska ta upp bevisningen till prövning om du anser att detta är viktigt som stöd för ditt överklagande.

Vad händer i huvudförhandlingen för överklagandet?

Följande parter kallas till förhandling i målet avseende överklagandet: åklagaren, alla som har ifrågasatt domen, försvarsadvokater och ombud. Tre yrkesdomare prövar ditt överklagande.

Under förhandlingen är det bara ditt överklagande som prövas, utom i fall där domstolen är tveksam till vad domstolen i första instans har kommit fram till. Domstolen kan träffa fem olika avgöranden i ett mål som rör ett överklagande:

Domen i första instans fastställs

Domen i första instans undanröjs och en ny dom meddelas.

Domen i första instans undanröjs i vissa delar och en ny dom meddelas avseende de delarna.

Domen i första instans undanröjs och målet läggs ner.

Domen i första instans undanröjs helt eller delvis och målet skickas tillbaka till domstolen i första instans för ny rättegång.

Vad händer om mitt överklagande bifalls/avvisas?

Om ditt överklagande bifalls och ingen annan (åklagaren/målsäganden) ifrågasätter domstolens dom enligt kassationsförfarandet, vinner domen i andra instans laga kraft.

Om ditt överklagande inte bifalls, har du rätt att enligt kassationsförfarandet ifrågasätta domen i andra instans vid [högsta domstolens brottmålsavdelning](#).

Du måste lämna in ansökan om kassation inom 10 dagar från den dag då domen i andra instans blev tillgänglig. Domstolen kan förlänga fristen till 20 dagar.

Du har rätt till ersättning om du blir frikänd eller målet läggs ner av något juridiskt skäl.

Om din ansökan om kassation bifalls, kommer uppgifter om din fällande dom att sparas vid [det lettiska inrikesministeriets informationscentrum](#).

Det finns mycket stränga krav för ansökan om kassation – du måste visa att det har skett en allvarig överträdelse av strafflagen eller straffprocesslagen.

I vissa fall har du rätt att begära att brottmålsprocessen ska inledas på nytt om nya omständigheter upptäcks efter det att avgörandet har vunnit laga kraft.

För sådan omprövning finns det ingen tidsfrist.

I vissa fall (där det har skett en allvarig överträdelse av strafflagen eller straffprocesslagen) kan din advokat ansöka om att det lagakraftvunna avgörandet ska omprövas trots att du inte har ansökt om kassation. Det finns ingen tidsfrist för en sådan ansökan.

Ett avgörande meddelat av domstolen i första instans vinner laga kraft och blir slutgiltigt om det inte har ifrågasatts enligt överklagande- eller kassationsförfarandet. Ett avgörande i andra instans vinner laga kraft och blir slutgiltigt om det inte har ifrågasatts enligt kassationsförfarandet. Högsta domstolens avgörande vinner laga kraft och blir slutgiltigt samma dag som målet prövas.

Jag är från en annan medlemsstat. Kan jag skickas tillbaka dit efter rättegången?

Om du har dömts till fängelse kan du skickas tillbaka till ditt hemland efter rättegången om den behöriga myndigheten i ditt land har begärt dig utlämnad och [allmänna åklagarämbetet i Lettland](#) har godkänt begäran, eller om allmänna åklagarämbetet tvärtom har begärt att ditt land ska ta emot dig och låta dig avtjäna ditt straff där. Du skickas inte automatiskt till ditt hemland.

Villkoren för att du ska skickas till ditt hemland är följande:

Du måste vara medborgare i det land där du ska avtjäna straffet.

Domstolens dom måste ha vunnit laga kraft.

Det måste vara minst 6 månader kvar att avtjäna av ditt straff.

Brottet måste vara ett brott även i ditt land.

Du måste ha uttryckt önskemål om att avtjäna straffet i ditt land eller ha gått med på att bli hemskickad.

Fängelseförvaltningen informerar dig om att du har rätt att begära att bli hemskickad inom 10 dagar från att du får beslutet om verkställande av domen. Du måste ansöka skriftligen till allmänna åklagarämbetet i Lettland.

Om du inte vill avtjäna straffet i ditt land eller inte godtar en begäran från myndigheterna i ditt land om att du ska avtjäna straffet där, måste du skriftligen inkomma med invändningar mot detta till allmänna åklagarämbetet i Lettland. En begäran om att du ska bli hemskickad måste behandlas inom 10 dagar.

Information om åtalspunkter/fällande domar

Information om fällande domar mot dig i Lettland sparas utan ditt medgivande i den aktiva registerdatabasen vid [det lettiska inrikesministeriets informationscentrum](#) tills den fällande domen preskriberas eller ogiltigförklaras. Om du har blivit ålagd en påföljd av någon annan än en domstol, sparas uppgiften i ett år från det att påföljden har avtjänats och flyttas därefter till registerarkiven. Det finns ingen möjlighet att överklaga detta.

Länkar

[Straffprocesslag](#)

[Strafflag](#)

[Lettiska domstolar](#)

[Lag om belastningsregister](#)

[Lag om ersättning för skada orsakad av processansvarig part](#)

Senaste uppdatering: 25/06/2012

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de opphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

5 – Smärre trafikbrott

Hur hanteras mindre trafikförseelser?

Om du har överskridit hastighetsbegränsningen (50 km/h i tätorter och 90 km/h utanför tätorter) med mer än 20 km/h kan en [polis](#) varna dig eller ge dig böter på 5 lat.

Om du har överskridit hastighetsbegränsningen med 21–30 km/h kan polisen varna dig eller ge dig böter på 20 lat.

Bötesbeloppet ökar ju mer du överskrider hastighetsbegränsningen och kan bli så högt som 300 lat. Dessutom kan ditt körkort bli indraget i 3–6 månader.

Om du har parkerat på förbjuden plats kan en polis ge dig böter på 20 lat.

Om du inte har körkort, bilens registreringshandlingar eller ett intyg om att bilen är i körbart skick osv. med dig när du kör, kan en polis varna dig eller ge dig böter på 2 lat.

Om du har kört utan tända framlyktor i dagsljus kan en polis varna dig eller ge dig böter på 5 lat. För samma förseelse i mörker eller vid dålig sikt kan polisen ge dig böter på 30 lat.

Om du eller din passagerare inte använder säkerhetsbälte under färd, kan en polis varna dig eller ge dig böter på 20 lat.

Polisen upprättar en rapport om förseelsen och kan direkt fatta beslut om påföljden. Du kan överklaga påföljden till en högre myndighet inom 1 månad från det att du har blivit underrättad om beslutet. Den myndighetens beslut kan i sin tur överklagas till en [distriktsdomstol för förvaltningsmål](#). Du måste överklaga inom 1 månad.

Om fotgängare bryter mot sina skyldigheter är detta en angelägenhet för den kommunala polisen. Du kan få böter på 5–20 lat. Beslutet kan överklagas till distriktsdomstol för förvaltningsmål inom 1 månad.

Om du har kört under påverkan av alkohol, har en alkoholhalt på 0,2–0,5 promille och har haft körkort i mindre än två år, kan en polis eller en domare vid distrikts- eller stadsdomstol ge dig böter på 100–200 lat och dessutom dra in ditt körkort i 3 månader. Du kan överklaga inom 1 månad till en högre myndighet och därefter till distriktsdomstolen för förvaltningsmål (om du har fått böter av en polis) respektive [regiondomstolen](#) (om du har fått böter av en domstol).

Kommer dessa förseelser att finnas i belastningsregistret om mig?

Påföljder som har ålagts dig av andra än domstolar finns med bland uppgifterna om dig i belastningsregistret. Information om sådana påföljder sparas utan ditt medgivande i den aktiva registerdatabasen vid [det lettiska inrikesministeriets informationscentrum](#) under 1 år efter det att de har preskriberats men flyttas sedan till registerarkivdatabasen.

Länkar

[Vägtrafiklag](#)

[Lag om brott för vilka andra än domstolar kan ålägga påföljder](#)

[Förvaltningsprocesslag](#)

[Polislag](#)

[Lag om belastningsregister](#)

[Statliga polisen](#)

[Direktoratet för trafiksäkerhet](#)

Senaste uppdatering: 25/06/2012

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.